

Revidering av fleråriga budgetramen till följd av forskningsprojektet ITER:s ytterligare finanseringsbehov

Finansdepartementet

2011-06-14

Dokumentbeteckning

9419/11

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT om ändring av det interinstitutionella avtalet av den 17 maj 2006 om budgetdisciplin och sund ekonomisk förvaltning med avseende på den fleråriga budgetramen för att möta Iterprojektets ytterligare finansieringsbehov

Sammanfattning

ITER är ett internationellt forskningsprojekt för att utvinna energi ur fusion. EU står som värd för projektet som också innefattar USA, Ryssland, Indien, Kina, Sydkorea och Japan. Kommissionens förslag syftar till att revidera den långsiktiga budgetramen 2007-2013 för att möta ITER-projektets ytterligare finansieringsbehov på 1,3 miljarder euro för perioden 2012-2013.

Regeringen menar att det är högst angeläget för ITER-projektet att förbättra kostnadskontrollen och i ökad utsträckning sträva efter kostnadsreduktion och förbättrad styrning i syfte att pressa ned kostnaden för projektet. Regeringen menar att det är viktigt att respektera den fleråriga budgetramen.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

I december 2005 enades Europeiska rådet om en flerårig budgetram för åren 2007-2013. Med utgångspunkt i denna uppgörelse förhandlade sedan rådet,

ITER (*International Thermonuclear Experimental Reactor*) är ett internationellt forskningsprojekt för att utvinna energi ur fusion (sammanslagning av lätta atomkärnor). EU står som värd för projektet som också innefattar USA, Ryssland, Indien, Kina, Sydkorea och Japan. ITER-rådet är högsta beslutande organ i den globala ITER-organisationen och består av representanter för avtalets parter – EU och övriga deltagande sex länder. I maj 2010 informerade kommissionen rådet om att kostnaderna för projektet hade överskridit de ursprungliga beräkningarna betydligt.

Den totala kostnaden för den del av konstruktionen som EU ansvarar hade ökat från 2,7 miljarder euro till 7,2 miljarder euro för konstruktionsperioden 2007–2020. Kommissionen meddelade vidare att 1,4 miljarder euro av dessa måste tillföras projektet ur EU-budgeten under 2012 och 2013.

I Konkurrenskraftsrådet reagerade samtliga medlemsstater kraftigt på den nya kostnadsuppskattningen. I de rådsslutsatser som antogs i juli 2010 minskade rådet den tillåtna kostnaden för det europeiska bidraget till ITER-konstruktionen med 600 miljoner euro till 6,6 miljarder euro för hela perioden 2007–2020. Vidare uppmanade rådet kommissionen att presentera ett förslag till finansiering som låg inom det övergripande taket i den nuvarande fleråriga budgetramen för att möta de ökade behoven 2012–2013. Förslaget skulle huvudsakligen grundas på omfördelningar inom budgetrubrik 1a, i första hand outnyttjade anslag.

Under sommaren 2010 presenterade kommissionen ett förslag till finansiering som förutsatte en revidering av den fleråriga budgetramen. Förslaget innebar att 460 miljoner euro skulle omfördelas inom sjunde ramprogrammet för forskning (inom rubrik 1a) till ITER och 400 miljoner euro skulle nyttjas genom att flytta outnyttjade medel från budgetrubrik 2 "Skydd och förvaltning av naturresurser" till budgetrubrik 1a "Konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning". Resterande 540 miljoner euro skulle "säkerställas vid ett senare skede" med början vid budgetförlikningsmötet i november 2010. (Se Faktapromemoria 2010/11:FPM8 som beskriver detta förslag). Efter en uppdatering av förslaget under hösten i ljuset av uppdaterade prognoser föreslog kommissionen att hela det utestående behovet på 940 miljoner euro skulle finansieras genom att använda outnyttjade marginaler under flera rubriker.

Under förhandlingarna i samband med förlikningen om årsbudgeten för 2011 framkom att projektet under 2010 lyckats göra en besparing på 100 miljoner euro. Ekofinrådet beslutade därför att maximalt 1,3 miljarder euro behöver finansieras 2012–2013. Kommissionen anpassade då sitt finansieringsförslag till att 840 miljoner euro skulle omfördelas från outnyttjade marginaler under andra rubriker och resterande 460 miljoner euro skulle finansieras genom omfördelning inom sjunde ramprogrammet för forskning.

Under förlikningsförhandlingarna om årsbudgeten för 2011 ville emellertid Europaparlamentet inte godkänna kommissionens förslag och finansieringsfrågan har därför hänskjutits till år 2011.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen presenterade den 20 april 2011 ett nytt förslag till ett totalt finansieringsbehov på 1,3 miljarder euro till följd av för ökade behov för ITER för perioden 2012–2013. I förslaget framgår att behovet för ITER uppgår till 750 miljoner euro för 2012 och 550 miljoner euro för 2013. Kommissionen föreslår en finansieringsmix bestående dels av en omfördelning av medel från sjunde ramprogrammet för forskning inom rubrik 1a, dels av outnyttjade medel i marginaler under andra rubriker.

Förslaget innebär att 460 miljoner euro omfördelas inom rubrik 1a från sjunde ramprogrammet för forskning (EG) till Euratoms ramprogram för forskning. 100 miljoner euro föreslås omfördelas år 2012 och 360 miljoner euro föreslås omfördelas år 2013.

Förslaget består även i att 840 miljoner euro finansieras genom användande av marginaler från 2011 års budget, närmare bestämt från rubrik 2 ”Skydd och förvaltning av naturresurser” och rubrik 5 ”Administration”. Förslaget innebär att 650 miljoner euro förs över från marginalen i rubrik 2 år 2012 och 190 miljoner euro från marginalen i rubrik 5 år 2013. Överföringen av medel från andra rubriker innebär en revidering av den fleråriga budgetramen som beslutats i det interinstitutionella avtalet mellan rådet, Europaparlamentet och kommissionen.

I tabellen nedan sammanfattas de föreslagna förändringarna av utgiftstaken inom den fleråriga budgetramen för åtagandebemyndiganden och betalningsbemyndiganden som totalt uppgår till 840 miljoner euro. Beloppen uttrycks i löpande priser.

Tabell 1. Föreslagna ändringar av utgiftstaken inom den fleråriga 2010/11:FPM120
budgetramen för åtagandebemyndiganden och betalningsbemyndiganden

(miljoner euro)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007-2013
1a. Konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning						650	190	840
2. Skydd och förvaltning av naturresurser					-650			-650
3a. Frihet, säkerhet och rättvisa								0
3b. Medborgarskap								0
4. EU som global partner								0
5. Administration					-190			-190
6. Kompensationer								0
Total förändring i åtagandebemyndiganden	0	0	0	0	-840	650	190	0
Total förändring i betalningsbemyndiganden				0	-840	0	840	0

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget får inte några effekter för svensk lagstiftning.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget innebär att outnyttjade medel i rubrik 2 ”Skydd och förvaltning av naturresurser” och rubrik 5 ”Administration” som i normalfallet hade återförts till medlemsstaterna, dels förs framåt i tiden, dels förs till en annan rubrik, 1a ”Konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning”.

Konsekvensen av detta innebär ökade utgifter på EU-budgeten med 840 miljoner euro fördelat på 2012 och 2013. Detta skulle innebära en beräknad ökning av den svenska EU-avgiften med cirka 230 miljoner kronor under perioden 2012-2013. Förslaget är således inte budgetneutralt utan kommer att påverka den svenska EU-avgiften om förslaget genomförs. Belastningen på statsbudgeten ska hanteras i linje med de principer om finansiering av EU-medlemskapet som riksdagen har fastslagit.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen menar att det är högst angeläget för ITER-projektet att förbättra kostnadskontrollen och i ökad utsträckning sträva efter kostnadsreduktion och förbättrad styrning i syfte att pressa ned kostnaden för projektet. Regeringen menar att det är viktigt att respektera den fleråriga budgetramen.

Regeringen verkar för att finansieringslösningar för ITER inte ska drabba den svenska EU-avgiften. Regeringen kommer därför att verka för att så stor andel som möjligt av det ofinansierade behovet för 2012-2013 finansieras genom omprioritering inom budgetrubrik 1a ”Konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning”. Regeringen anser att Tema Energi-satsningar i gemenskapens sjunde ramprogram för forskning är angelägna och bör om möjligt ha hög prioritet.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter på föreliggande förslag är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets ståndpunkt på föreliggande förslag är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

-

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den fleråriga budgetramen var inte fördragsfäst innan Lissabonfördraget utan fastställdes därför i ett avtal mellan institutionerna: rådet, Europaparlamentet och kommissionen, som därmed förbinder sig att följa innehållet. Enligt artikel 312 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska rådet enhälligt anta en förordning om fastställande av den fleråriga budgetramen efter godkännande av Europaparlamentet. Den 3 mars

2010 lade kommissionen fram ett förslag till en sådan radsförordning¹. (Faktapromemoria 2009/10:FPM65). Rådet antog förordningen efter vissa justeringar i januari 2011 och avvaktar Europaparlamentets godkännande. Europaparlamentet har ännu inte behandlat rådets beslut.

Mot bakgrund av vikten av att utan dröjsmål förnya Europeiska unionens politiska åtagande att förverkliga ITER-projektet lämnar kommissionen föreliggande förslag i överensstämmelse med reglerna i det inter-institutionella avtalet av den 17 maj 2006 om budgetdisciplin och sund ekonomisk förvaltning², som kommissionen anser fortsatt är tillämpligt tills den nya förordningen är antagen.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen har inte kommenterat subsidiaritets- eller proportionalitetsprincipen i sitt förslag. Regeringen gör bedömningen att detta inte är nödvändigt då principerna inte är tillämpliga i detta fall. Däremot bör principerna prövas för de projekt som revideringen är avsedd att finansiera.

¹ KOM(2010) 72.

² EUT C 139, 14.6.2006, s. 1., som fortsatt är tillämpligt tills den nya förordningen är antagen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget förväntas behandlas av rådet och Europaparlamentet inom ramen för årsbudgetförfarandet under 2011.

4.2 Fackuttryck/termer

ITER (International Thermonuclear Experimental Reactor): Ett internationellt forskningsprojekt för att utvinna energi ur fusion (sammanslagning av lätta atomkärnor). Projektet drivs enligt ett internationellt avtal där EU (Euratom) står som värd för projektet som också innefattar USA, Ryssland, Indien, Kina, Sydkorea och Japan. Kostnaden för projektet har betydligt överskridit de ursprungliga beräkningarna.

Interinstitutionella avtalet (IIA): Den fleråriga budgetramen var inte fördragsfäst innan Lissabonfördraget utan fastställdes därför i ett avtal mellan institutionerna: rådet, europaparlamentet och kommissionen, som därmed förbinder sig att följa innehållet. Bakgrunden till IIA om budgetramen är de tidigare mycket besvärliga årsbudgetförhandlingarna. I och med Lissabonfördraget krävs en förordning där budgetramen fastställs. Kommissionen har presenterat ett förslag till en sådan förordning (Faktapromemoria 2009/10:FPM65) som för närvarande diskuteras i rådet och Europaparlamentet.